PRIJS f 1,—

MINTÅ RÅGÅ

KRIDOJATMÅKÅ

WELTEVREDEN,
18 10 '21

Kon. Bat. Gen.
XLV
285

XLV 285
Rp. 239.120.-
0000105324
0010-75648274

MINTÅ RÅGÅ

SPEL VAN ARDJOENA'S

BEPROEVINGEN

WAJANG-WONG

UITVOERING

TE GEVEN DOOR DE

KUNSTVEREENIGING

KRIDOJATMÅKÅ

OP

18 OCTOBER 1921

TE WELTEVREDEN

INDONESISCHE DRUKKERIJ – WELTEVREDEN

BAT. GENOOTSCHAP VAN K. EN W.

PRIJS 10 C

MIN

Spel van

WAJ

te geven

Kri

ST

WE

18-Octobe

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PRIJS 10 CENT.

PROGRAMMA

MINTÅ RÅGÅ

Spel van Ardjoena's beproeving

WAJANG-WONG

te geven door de kunstvereeniging

Kridojatmoko

in den

STADSSCHOUWBURG

te

WELTEVREDEN

18-October 1921. Aanvang 9 1/4 u. precies

N.V. ELECTR. DRUKK. FAVORIET
SEMEN 119 - WELTEVREDEN

MINTÅ-RÅGÅ

1e Bedrijf

Het paleis van Batara Indra.

De afgezant van Niwata Koewatja komt de hand vragen van Dewi Soepraba. Na de weigering verklaart hij den oorlog.

2e Bedrijf

De kraton van Niwata Koewatja.

De Reuzenvorst ontvangt het bericht van Indra's weigering en zendt 3 Raksasa's om Ardjoena, Indra's strijder, te vernietigen.

3e Bedrijf

De Spelonk op den Giri Ngindra Kila.

Ardjoena wordt op den proef gesteld door Widadari's. Hij verslaat de door den Reuzenvorst op hem afgezonden duivelen.

4e Bedrijf

Het paleis van Batara Indra.

Ardjoena krijgt opdracht om den Reuzenvorst te verslaan.

5e Bedrijf

De kraton van Niwata Koewatja.

Ardjoena overwint den Reuzenvorst en wordt gekroond tot Praboe Sangkerti.

o

De lakon Minta Raga.

De Minta Raga behandelt een episode uit het groote Hindoe-epos, het Mahaa-Bhaaratam, waarin de lotgevallen geschilderd worden van de uitstervende Ridder-kaste der Indiërs, nu meer dan 5000 jaren geleden. In het bizonder worden daar verteld de avonturen der Pandawa's, vijf Indische vorstenzonen, waarvan wel de bekendste, ook voor Westerlingen, is de Pandawa Ardjoena. De Minta Raga verhaalt ons een voorval uit het leven van dien prins.

Ardjoena had zich eens afgezonderd van zijn andere broeders, zijn moeder en zijn echtgenoote, waarmede hij, door de geslaagde intrige van een ijverzuchtigen neef, Soeyodhana, genoodzaakt, een 13-jarige ballingschap doorbracht.

Die afzondering en vrome overpeinzing in een spelonk van den berg: „Giri Ngindra Kila", had echter een zeer bepaalde bedoeling, welke wij in den loop van het verhaal vernemen. Ardjoena nl. die den naam had aangenomen van „Bagawan Minta Raga", hetgeen beteekent: Heer der verdwenen hartstochten, overpeinsde de middelen om van Batara Indra, den Vorst der Hemelingen de goddelijke wapens, welke deze had, te verkrijgen.

Batara Indra verkeerde in moeilijkheden, want een Koning der Duivelen, Niwata Koewatja, had van Hem een Zijner hemelsche feeën als echtgenoote opgeëischt en op Indra's weigering was een oorlogsverklaring gevolgd. Niet van zins om zich als een God met een Duivelkoning af te geven, zoekt Indra de hulp van Bagawan Minta Raga, wien hij als wapens voor den strijd enkele hemelsche vermogens schenkt. Niwata Koewatja, van Indra's plannen hoorende, zoekt nu Ardjoena te vernietigen door eenige vervaarlijke demonen op hem los te laten.

Als deze echter allen door Ardjoena worden verslagen neemt hij zich voor zelf den strijd met hem aan te binden. Ardjoena wil niets liever, maar vreest onmachtig te zijn tegen de onkwetsbaarheid van den koningsduivel. Maar deze heeft toch een enkele kwetsbare plek en door een list van de door Niwata Koewatja zoo vurig begeerde hemelfee, komt Ardjoena die plek te weten, waardoor hij in staat is na een heftigen strijd ook dezen demon te verslaan. Als belooning voor den bewezen

dienst, schenkt nu Indra hem de hand der fee Dewi Soepraba, waarin Ardjoena symbolisch van Batara Indra de door hem begeerde krachten en wapens verkrijgt, die straks over eenige jaren, hem het vermogen zullen geven te overwinnen in den grooten strijd tegen Soeyodhana, den machtigen vijand der Pandawa's.

Dit is in het kort de inhoud der Minta Raga. Maar zooals wel iedereen bekend is, bedoelt deze lakon niet slechts een tooneelspel te vertoonen, doch is hier een mysteriespel mede bedoeld, ongeveer in den trant der middeleeuwsche mysteriespelen van Europa, waarbij de lotgevallen van de menschelijke ziel symbolisch worden uitgebeeld. En zoo is de Minta Raga een symbool van de voorbereiding en de beproevingen, die de mensch heeft te ondergaan, alvorens hij in de inwijdingen de kracht zal ontvangen, die hem de macht geeft sterk te staan en te overwinnen als straks de wreede maatschappij hem opeischt en mededoogenloos stelt voor de moeilijkste problemen van het bestaan, waartegen hij worstelen moet en die hij moet overwinnen. Het is op deze wijze, dat wij de Wajang-tooneelen moeten zien wanneer de diepere schoonheid ervan ons beroeren zal.

In het tekstboekje, dat in een beperkt aantal wordt verkrijgbaar gesteld, is behalve een uitgebreider en met foto's verluchte beschrijving van elk tooneel, ook nog een dieper gaande verklaring van het spel gegeven.

o

LIJST DER SPELERS.

ARDJOENA, . . .	Rdn. Soepomo .	(*Rechtsschool*)
BATARA INDRA, .	Rdn. Soedjarwadi	(*Stovia*)
BATARA BRAMA,	M. Soemardjo .	(*Kweekschool*)
BATARA BAYOE,	M. Marsetio . .	(*Stovia*)
BATARA GOEROE,	M. Wirjono . .	(*Rechtsschool*)
RESI PADIJA, . .	Rdn. M. Soelijo .	(. . . .)
KERATA ROEPA,	M. Wirjono . .	(*Rechtsschool*)
PENJARIKAN . .	M. Soewarno . .	(*Kweekschool*)
TJITRA ANGGA-DA, ...	M. Soeseno . .	(*Kweekschool*)
DEVI SOEPRABA,	Rdn. M. Koentjoro	(*Rechtsschool*)
1e WIDODARI, .	„ Djokojoewono	(*Kweekschool*)
2e id.	M. Soegito. . .	(*Kweekschool*)
3e id.	M. Soekasno . .	(*Stovia*)
MOMONG MOER-KO, ...	M. Kaprawi . .	(*Stovia*)
SAKELI, ...	Rdn. Abdoel Moechni. .	(*Kweekschool*)
NIRWATA KOE-WATJA, . . .	Rdn. M. Koesmar-djo . .	(*Control. curs.*)
MOERKANDO, .	Rdn. Maämoen .	(*Stovia*)
TJAKIL, ...	M. Gardjito . .	(*Stovia*)
SEMAR, ...	Rdn. Ng. Soewar-djo . .	(*Bestuurschool*)
GARENG, ...	Rdn. M. Soedar-sono. . .	(*Stovia*)
PÉTROEK, . . .	Rdn. Rooskander.	(*Stovia*)

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL

RADÈN ARDJOENA

gespeeld door

Radèn Soepomo

PERPUSTAKAAN NASIONAL

INLE

De *Wajang*
Westerling m
oorspronkelijk
geïdealiseerd
streven naar
Westen, in d
liggende perio
Wie niet
tredende figu
gegevens he
duide omgevi
blijft steeds
hij in den aa
en vormenha
afwenden.
Het is de
boekje zelf,
grijpen in
door tot me
Zooals g
als een sym
schappen en
de natuur.
De *Lako*
Indische he

PERPUSTAKAAN NASIONAL

INLEIDING TOT DE LAKON
MINTA — RAGA

De *Wajang-Wong*, een jongere zuster van de, den Westerling minder vertrouwde, *Wajang-Koelit*, het oorspronkelijk schimmentooneel, is een soort van geïdealiseerd tooneelspel. In tegenstelling met het streven naar realisme dat de kunstzin typeerde van het Westen, in de gelukkig nu langzamerhand achter ons liggende periode, is de Wajang een spel van symbolen.

Wie niet den dieperen zin doorziet van de optredende figuren en in eigen verbeeldingskracht de gegevens heeft, om de in den zang slechts aangeduide omgeving te scheppen in verheven idealiseering, blijft steeds aan den buitenkant staan en — al moge hij in den aanvang bewonderend staan voor de kleuren- en vormenharmonie — zal ten slotte in verveling zich afwenden.

Het is de bedoeling van deze inleiding en het tekstboekje zelf, om den Westerschen toeschouwer tot begrijpen in staat te stellen, in de hoop dat hij daardoor tot meerdere appreciatie komen zal.

Zooals gezegd, is dan in de Wajang elke figuur als een symbool op te vatten en duidt dan op eigenschappen en vermogens, hetzij in den mensch, hetzij in de natuur.

De *Lakons* dramatiseeren gedeelten uit het groote Indische heldendicht, de *Mahaabhaarata*, waarin de

geschiedenis wordt verhaald van de nakomelingen van *Bharata*, een grooten Indischen Vorst. De hoofdfiguren daarin zijn de vijf *Pandawa's*, zonen van koning *Pandoe*, die in voortdurenden strijd leven met hun neven, de honderd *Koerawa's*, zonen van *Pandoe's* broeder *Dstaratha*. De voornaamste der vijf prinsen is *Ardjoena*, de lieveling der Javaansche toeschouwers, één om wien helaas, tegen alle oorspronkelijke traditie in, een waar warnet van verliefdheden is geweven, omdat de *Dalang* (verteller) hem, om zijn publiek, dat vaak op een niet al te hoog peil staat, te believen, tot middelpunt maakt van zijn don Juan-achtige fantasieën. Maar de oorspronkelijke idee van den samensteller van het heldendicht is een geheel andere geweest en voor hem was *Ardjoena*, de middelste der vijf (*Pamadya-Pandawa*) het symbool van den waren mensch in ons, met al zijn zwakheden, maar ook met al zijn zich successievelijk ontplooiende goddelijke vermogens.

Batara Indra, de Vorst der hemelingen of *Deva's*, is *Djanaka's* (*Ardjoena's*) vader en speelt in dezen lakon, die van *Ardjoena's* inwijding verhaalt, de rol van den leeraar tot wien *Ardjoena* tracht te komen om van hem te ontvangen de hemelsche wapens, dat zijn de vermogens en krachten van het hooger menschelijk verstand, om straks in den grooten strijd tegen de wereld van verdeeldheid en ruwe zelfzucht, gesymboliseerd in de honderd *Koerawa's*, te kunnen overwinnen. Zoo streeft ook het menschelijke in ons steeds naar verheldering van inzicht, verscherping van het verstand, omdat wij maar al te goed beseffen dat slechts *Kennis* macht beteekent en dat het de oefening van ons denken (meditatie) is, die zulke kennis geven kan.

Maar onze arbeid is nooit ongestoord, het Hoogere stelt onze kracht steeds op de proef, alvorens het ons de macht geeft, want zoo nuttig kennis kan zijn in han-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

den van den goeden en edelen mensch, zoo vernielend kan diezelfde kennis zijn, als de egoïst en kwaadwillige er gebruik van kan maken.

Zoo zendt dan ook *Batara Indra* zijn hemelnimfen, die *Ardjoena's* standvastigheid zullen beproeven en als 't blijkt dat zijn zinnen gesloten zijn voor hun verleiding, zal een nog scherper beproeving hem treffen, alvorens het paleis van zijn Hemelschen Vader voor hem open staat.

Maar alvorens de strijd met den vorst der reuzen en demonen, *Nirwata Koewatja* begint, zal *Ardjoena* van *Batara Goeroe*, den Oppersten Leeraar, de leering ontvangen, die hem de kracht zal schenken om, indien zij juist wordt gebruikt, den reuzenvorst te overwinnen. Na een strijd met twee *raksasa's* (duivelen), symbolen van het dierlijke begeeren in ons, onze lagere passies, wreed en onmeedoogend als de wilde hartstocht, die ons vaak voortzweept en doet stranden, staat *Ardjoena* tegenover het monster *Momong Moerko*, dat tot zijn verdelging *Nirwata Koewatja* op *Ardjoena* heeft losgelaten.

Momong Moerko beteekent: „volgeling van de zelfzucht", een waardig dienaar van een duivelen-koning en een die ons wel vermag te tarten en soms te overwinnen. Maar *Ardjoena* is reeds boven het lager egoïsme uitgestegen en in de nabijheid van zijn verblijf wordt de demon door zijn eigen slechtheid getroffen en verandert in een zwijn. Als nu door deze gebeurtenis *Ardjoena's* reinheid van bedoelingen, zijn onzelfzuchtigheid, bewezen is, staat ook de Heer van het Heelal, *Batara Goeroe*, *Shiva*, voor hem. Maar niet zonder moeite lukt het *Ardjoena* de goddelijke leer te krijgen, weer wacht hem strijd en moeite; want hoe verlicht hij ook is, toch herkent hij den leeraar niet in de gedaante van den jager, die voor hem staat. Toch komt de herkenning en thans is *Ardjoena* gereed om den strijd met *Nirwata Koewatja* aan te binden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Nirwata Koewatja is het Beeld van Zelfzucht, de personificatie van het Egoïsme. Sterk en krachtig, bijna alvermogend, is hij de koning over *danawa's* en *raksasa's*, onze hartstochten en zelfzuchtige begeerten. En in zijn woestheid belegert hij zelfs de hemelwereld, zoodat de menschheid niet meer gelooven zal aan het goddelijke en alleen materie en eigenbelang zal zien. De wereld dreigt onder de dwingelandij van *Nirwata Koewatja* te verstikken in zelfzucht en materialisme. Maar hoe sterk ook, is er toch één zwak punt in hem, de kwetsbare plek is zijn verhemelte, waar de kracht van het geluid ontstaat. Waarom juist *dit* punt kwetsbaar is, zou een te omstandigen uitleg vereischen. Maar *Ardjoena* ontdekt ten slotte het geheim van deze plek en na moeitevollen strijd overwint hij den reuzenvorst.

Nu is ook de belooning daar en wordt hij tot *Praboe Sangkerti*, d. i. Vorst van het Heilig Weten gewijd. Door zijn huwelijk met *Devi Soepraba* wordt het goddelijk geschenk van de hoogere vermogens gesymboliseerd, dat thans door *Batara Indra* aan *Ardjoena* wordt aangeboden.

Enkele figuren van minder belang mogen thans nog even afzonderlijk worden verklaard.

Batara Goeroe = de God van Inwijding, de eerste Logos der Hindoe-triniteit en te vergelijken met den „Heiligen Geest" der Christenen.

Batara Bayoe = de God van de Lucht en als zoodanig van den Cosmischen Geest in het Heelal, tevens de God van den Wind.

Batara Brama = de God van Schepping, de derde der Wedische drieëenheid (Trimurti) en analoog in zeker opzicht aan den „Vader" der christelijke theologie.

Devi Soepraba = de Godin der Goede Straling, het

BATARA INDRA

gespeeld door

Radèn Soedjarwa:di

PERPUSTAKAAN NASIONAL

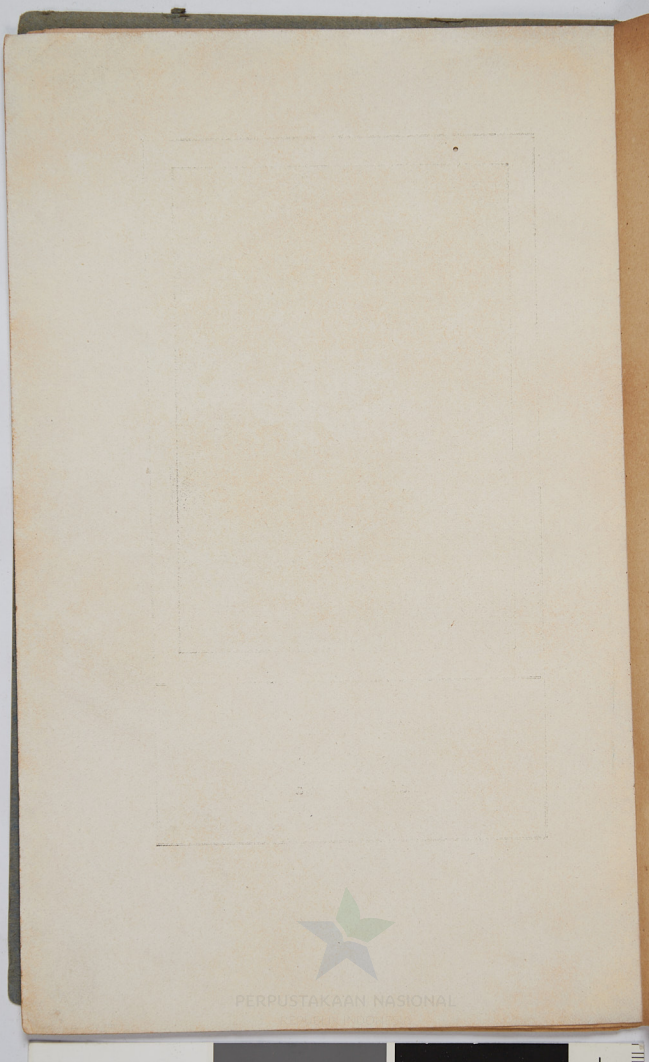

Hooger Zelf in den mensch, dat pas nà zijn inwijding voor hem een levendige werkelijkheid wordt.

Momong Moerko = 't Spook van toorn, het symbool van onze laagste, dierlijk-verstandelijke hartstochten.

Kerata Roepa = Symbool van vorm, een schijngestalte (vermomming) van Shiva.

Resi Padya = een grijze kluizenaar, een vermomming van Batara Indra.

Semar, Nala Gareng en *Pétroek* = drie narren, die steeds om en bij *Ardjoena* zijn. Het zijn gedachten, principes, ideeën van den Allerhoogsten, om *Ardjoena*, de mensch in ons, te beschermen. Vandaar hun gedrochtelijke gedaanten in de Wajang koelit; eigenlijk bedoeld als vormloos of ook boven alle vorm verheven. Toch zijn zij in staat om verschillende volmaakte gedaanten naar wensch aan te nemen, evenals de Goden en andere verheven wezens. Dit verklaart ook hun familiariteit met zelfs de hoogste Goden, wier meerderen zij zich voelen. Zij spreken deze in laag-Javaansch toe en worden door *Indra* betiteld als „broeder". Zelfs de zwaarste beproevingen der *Pandawa's* zijn voor hun kinderspel; zij nemen een loopje met de sterkste reuzen. Dit verklaart het humoristische in hun optreden, dat echter door de onkunde der spelers en om het publiek te amuseeren, vaak in potsenmakerij ontaardt.

MINTA-RAGA.

1e Bedrijf.

Het Rijk van Batara Indra (Kahendran).

Het tooneel verbeeldt het Hemelsche Verblijf (*Toendjoeng Maya*) van den Vorst der *Deva's*, *Batara* **Indra**. De Vorst, vergezeld van twee andere Goden, *Batara* **Brama** en *Batara* **Bayoe,** heeft een vergadering belegd, waarbij enkele *Deva*-heerschers aanwezig zijn, alsmede eenige *Widodari's* (hemelnimfen). De Hemelingen bespreken het feit dat er eenige onrust in het rijk der *Deva's* heerscht en *Batara* **Indra** vraagt *Batara* **Brama** of hij de oorzaak kent. Deze antwoordt ontkennend, en zegt, dat hij nog geen onderzoek instelde, waarop een *Deva*-vorst **Tjitra Anggada**, vertelt, dat hij de oorzaak vermoedelijk wel kent. Hij weet nl. dat in een spelonk van den *Giri Ngindra Kila* een kluizenaar *tapa* beoefent onder den naam van *Bagawan* **Tjipta Ning** of *Bagawan* **Minta Raga.** Hij meent dat deze *Pendita* niemand anders is dan de *Ksattrija* **Ardjoena**.

Batara **Brama** is met deze inlichting tevreden en beaamt het gevoelen van **Tjitra Anggada**. Men moet nu echter nog weten wat de bedoelingen van *Ardjoena* zijn.

Op dit oogenblik storten met onbehoorlijk rumoer

PERPUSTAKAAN NASIONAL

een paar *Raksasa's* zich te midden der vergaderden. Het is **Momong Moerko** en diens begeleider, afgezanten van den vorst der *Danawa's*, **Nirwata Koewatja**. Zonder veel plichtplegingen eischt hij namens zijn heer de *Widodari*, *Devi* **Soepraba**, van *Batara* **Indra** op. En als deze beslist en kortaf weigert, dreigt de *raksasa* met oorlog en verklaart dat zij dan deze *Devi* met geweld zullen vermeesteren. Even rumoerig als zij kwamen, verlaten zij thans de vergadering. Thans geeft *Batara* **Indra**, verklarende dat hij zich niet verwaardigen zal tot een strijd met een *Raksasa-vorst*, last, dat men de hulp zal vragen van den *Bagawan* **Tjipta Ning**, maar voor hij hem voor dezen strijd de hemelsche wapens zal afstaan, moet *Ardjoena* op de proef worden gesteld. Vier *Widodari's*, waaronder ook *Devi* **Soepraba**, zullen trachten hem, onder het mom van zijn vier echtgenooten, uit zijn meditatie te rukken. Indien hij standvastig is,zal hij waardig zijn van *Batara* **Indra** zelf de *shakti's* (goddelijke vermogens) te ontvangen om in den strijd tegen de *Raksasa's* te overwinnen.

2e Bedrijf

De Kraton van Nirwata Koewatja
(Iman-Iman-Taka).

De Vorst heeft zijn afgezanten gezonden naar *Batara* **Indra** en wacht met ongeduld hun terugkomst af. Hij is zelfzuchtig verliefd op *Devi* **Soepraba** en is in zijn dans verward en ongedurig. Zijn hovelingen bespreken met elkander de kansen van den uitslag der zending.

Na eenigen tijd verschijnt de afgezant, **Momong Moerko**, en brengt het bericht van de weigering. **Nirwata**

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Koewatja is woedend en zweert het geheele hemelrijk te zullen verdelgen. Hij roept de *Raksasa*-legerhoofden op en men beslist nu den oorlog aan te vangen en de *Deva's* te vernietigen. Zij zullen **Indra's** rijk omsingelen, zoodat geen der Hemelingen er uit kan en zoo, afgesloten van de wereld, tot overgave gedwongen zullen worden.

Momong Moerko vertelt, dat hij heeft afgeluisterd hoe de Goden de hulp zullen inroepen van den *Bagawan* **Tjipta Ning**, die in *tapa* verdiept is in een spelonk van den *Giri Ngindra Kila*, waarop de reuzenvorst hem opdracht geeft, om vergezeld van twee *Raksasa's*, *Kala* **Moerkando** en *Kala* **Tjakil**, dezen *Bagawan* te gaan vernietigen.

De drie *Raksasa's* aanvaarden de opdracht en stellen zich op om **Ardjoena** in zijn grot op te zoeken.

3e Bedrijf. (1e tooneel).

De spelonk op den Giri Ngindra Kila.

In het kluizenaarsverblijf, waar *Bagawan* **Tjipta Ning** in meditatie verzonken zit, zijn met hem de drie narren: **Semar, Gareng** en **Pétroek**. Het drietal vermaakt zich met de toekomst te bespreken. Zij vertellen dat **Indra** door de hulp van **Ardjoena,** den reuzenvorst zal verslaan, die zijn lot niet kent en dat het diens *karma* is, om door de list van een *Widodari* waarop hij zelfzuchtig verliefd is, ten onder te gaan.

Nu komen de *Widodari's*, die de gedaante hebben aangenomen van **Ardjoena's** gemalinnen: de *Devi's* **Soembadra, Sri Kandi, Rarasati** en **Soelastri** en trachten

BATARA GOEROE

gespeeld door

Mas Wirjono

PERPUSTAKAAN NASIONAL

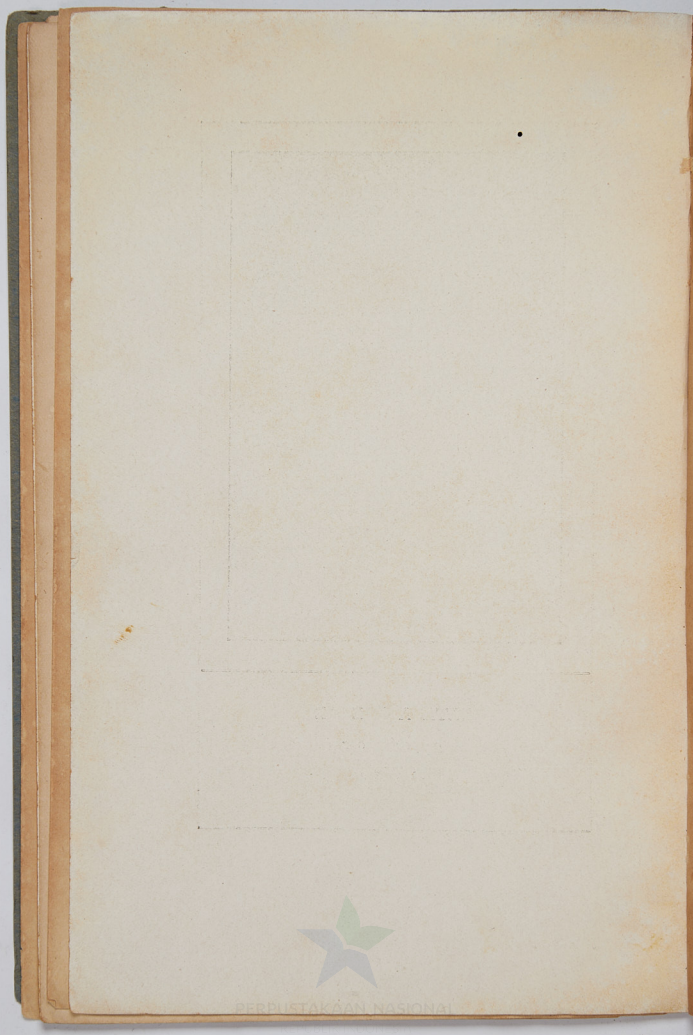

door allerlei beproevingen en listen hem uit zijn *tapa*, te wekken. Zij vertellen dat zijn broeders, de *Pandawa's* zijn omgekomen in een strijd met de *Koerawa's* en dat zijn moeder, *Devi* **Kunti**, hem om hulp smeekt en vraagt terug te komen. Alles is echter vergeefsch en onverrichterzake keeren de hemelsche *Devi's* terug naar het rijk *Toendjoeng Maya*.

Nu verschijnt *Batara* **Indra** zelf in de gedaante van den *Resi* **Padija**, een oude kluizenaar. Door de goddelijke kracht van zijn aanwezigheid ontwaakt *Bagawan* **Tjipta Ning** uit zijn *tapa*-slaap op het hooger gebied van het verstand (*Swarga*) en treedt den nieuw gekomene tegemoet om hem te verwelkomen. **Padija** vraagt aan **Tjipta Ning** wat hij zoekt en waarom hij als kluizenaar gewapend is als een *ksattrija*; waarop deze hem antwoordt dat hij **Ardjoena** is; zijn doel is door *tapa* de goddelijke *shakti's* te verkrijgen om straks in den *Brata Joedo* als overwinnaar uit den strijd te treden.

Na deze bekentenis herneemt **Padija** zijn ware gedaante als *Batara* **Indra** en **Ardjoena** herkent hem en bewijst hem hulde. Dan zegt **Indra**, dat hij **Ardjoena's** wensch zeker zal vervullen, doch dat hij nog ééns en dan ten strengste zal worden beproefd. hij maant hem aan, standvastig te blijven en verdwijnt.

3e Bedrijf (2e Tooneel).

De strijd tegen de Raksasa's.

Momong Moerko wordt voorafgegaan door zijn metgezellen, die allereerst de strijd met **Ardjoena** aanbinden en door hem worden verslagen. De strijd met **Momong Moerko** verloopt echter anders. Hij gedraagt

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zich zeer oneerbiedig en als straf daarvoor wordt hij getroffen door een „*halad*" en verandert in een wild zwijn.

Als hij nog rondraast, verschijnt een jager, *Kerata* **Roepa** en als **Ardjoena** zijn pijl afschiet, doet de *Kerata* hetzelfde. De pijlen worden één en dooden het zwijn. Er ontspint zich nu een twistgesprek tusschen de beide schutters, wien het zwijn toebehoort en deze twist ontaardt in een handgemeen. Als echter **Ardjoena** den *Kerata* vastgrijpt, verandert deze in den God *Batara* **Goeroe,** en Ardjoena valt voor Hem neer en bewijst Hem hulde.

Ardjoena krijgt nu bevel om zich naar **Indra's** paleis te begeven en daar de Hemelsche Wapenen in ontvangst te nemen.

4e Bedrijf.

Het Paleis van Indra (*Kahendran*).

Batara **Indra** zit, omringd door zijn rijksgrooten en *Widodari's*, **Ardjoena's** komst af te wachten. Deze wordt met eerbewijzen overladen, ontvangt den Goddelijken Kris en zet zich tegenover **Indra** neer.

Thans vertelt **Indra** hem, waarvoor hij **Ardjoena's** hulp noodig heeft en zegt dat **Nirwata Koewatja** overwonnen moet worden.

Ardjoena belooft zijn best te zullen doen als een *Ksattrija*, doch voelt zich niet zeker van de overwinning, omdat de reuzenvorst onkwetsbaar is voor elkeen, die zijn geheim niet kent.

DEVI SOEPRABA

gespeeld door

Radèn Mas Koentjoro

PERPUSTAKAAN NASIONAL

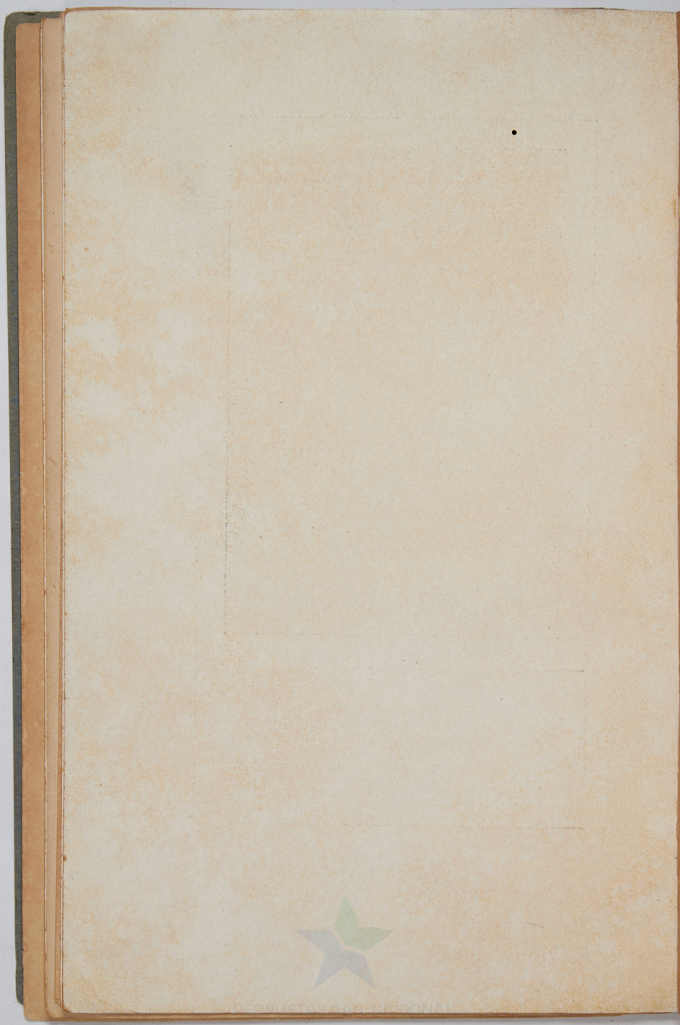

Semar mengt zich nu in het gesprek en geeft den raad om *Devi* **Soepraba** als tusschenpersoon te gebruiken, om aan **Nirwata Koewatja** het geheim van zijn onkwetsbaarheid te ontfutselen. Aldus wordt besloten.

5e Bedrijf.

De Kraton van Nirwata Koewatja.
(Iman — Iman — Taka).

Nirwata Koewatja zit te midden van zijn legerhoofden. Het bericht komt, dat *Bagawan* **Tjipta Ning** de drie door hem uitgezonden *raksasa's* heeft gedood.

De vorst is woedend en zweert nu persoonlijk wraak te zullen nemen.

Plotseling komt nu echter een hofdame het bericht brengen dat *Devi* **Soepraba** is aangekomen. **Nirwata Koewatja** wil haar eerst ontmoeten en stelt zijn krijgstocht uit. Hij zendt de legerhoofden weg en gelast **Soepraba** binnen te geleiden.

Echter komt behalve **Soepraba** ook **Ardjoena** mede, maar voor den vorst onzichtbaar. En als na eenig minnekozen **Soepraba** den vorst het geheim van zijn onkwetsbaarheid heeft doen vertellen, zoodat nu ook **Ardjoena** dit weet, vlucht de *Widodari* weg; **Ardjoena** maakt zich zichtbaar en daagt den reuzenvorst uit.

Ondanks de inspanning die **Ardjoena** zich getroost, blijft de strijd eerst onbeslist. Maar als eindelijk **Ardjoena** veinst overwonnen te zijn en de reuzenvorst zegevierend een juichkreet aanheft, stoot **Ardjoena** hem den kris in het verhemelte (de eenige kwetsbare plek), waarop **Nirwata Koewatja** dood ter aarde stort.

Thans komen *Batara* **Indra** en de *Deva's* ten tooneele, **Ardjoena** lovende voor zijn overwinning. Hij wordt tot *Praboe Sangkerti* uitgeroepen en krijgt *Devi* **Soepraba** tot vrouw, om met haar over alle *Widodari's* van *Toendjoeng Maya* te regeeren.

Het spel eindigt met een ontmoeting (temon) tusschen bruid en bruidegom.

EINDE.

